

Folklorists Ansis Lerhis–Puškaitis Latviešu etnogrāfiskajai izstādei izgatavo ratu modeli.

Lai Latviešu etnogrāfiskajā izstādē sniegtu pēc iespējas plašāku un daudzpusīgāku priekšstatu par latviešu ikdienas un saimniecisko dzīvi, eksponētu ne tikai viegli pārvietojamus, nelielus sadzīves priekšmetus, bet izstādes apmeklētāji varētu apskatīt arī netransportējamus un grūti transportējamus priekšmetus, izstādes veidotāji aicināja īpaši izstādei gatavot priekšmetu modeļus – dzīvojamo un saimniecības ēku modeļus, ratu, ragavu, dzirnavu, lauksaimniecības darbarīku (arklu, ecēšu, zemes ruļļu), laivu un kuģu modeļus. Atsaucība bija liela. Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krājumā glabājas vairāki desmiti Latviešu etnogrāfiskajā izstādē eksponētie modeļi.

Viens no tiem – kokasu ratu modelis, ko eksponēšanai izstādē izgatavojuši un dāvinājuši divi aktīvi sabiedriskie darbinieki no Džūkstes pagasta – skolotājs un draudzes ķesteris Augusts Štrauss, kā arī folklorists un izstādes līdzautors Ansis Lerhis-Puškaitis. Uz 35x23x18 cm lielā modeļa virsmas rakstītā informācija vēsta, ka modelis attēlo *Nekaltos ratus Džūksteniekos 50 gadu atpakaļ*. Uz katras ratu detaļas darinātāji uzrakstījuši tās nosaukumu – *priekšas ass, plāce, līksta, ratu loks, tapiņas gals, spieķis, rumba, ratu galdiņš*.

Kokasu ratu modeli apskati izstādē “Versija–latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde” Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā Brīvības bulvārī 32.

Ratu modelis. Jelgavas apriņķa Džūkstes pagasts. 19. gs. 90. gadi. Uz virsmas uzraksts: Nekaltie rati Džūksteniekos 50 gadu atpakaļ Aug. Štrauss un Puškaitis. Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krājums.